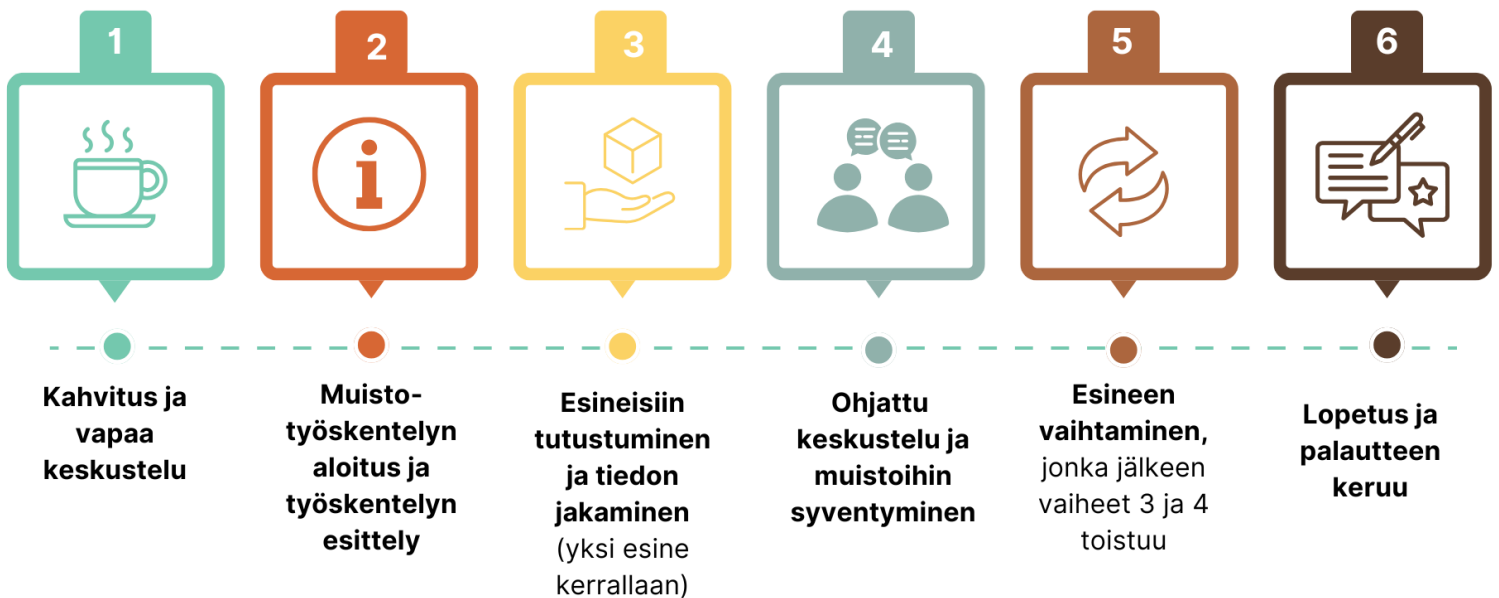

Esineiden elämät -muistopaja

Tavoitteet: Tutustua vanhoihin esineisiin; jakaa tarinoita ja kokemuksia esineiden kautta; yhteistä muistelua; vahvistaa yhteisöllisyyttä; tallentaa ikämiesten tarinoita museon käyttöön; houkutella ikämiehet museoon

Kohderyhmä: Eläkeikäiset miehet, jotka ovat kiinnostuneita vanhoista esineistä ja omien muistojen jakamisesta. Soveltuu erityisesti jo valmiiksi ryhmäytyneille (esim. miesryhmät, harrastusryhmät, yhdistysporukat).

Esineiden elämät -muistopajan kulku

Keskeiset sisällöt ja teemat: Esineisiin liittyvän tiedon jakaminen sekä miesten että asiantuntijan toimesta, esineisiin liittyvä muistelu, henkilökohtaiset tarinat

Osallistuja

- Jakaa esineisiin liittyvää tietoa
- Jakaa esineisiin liittyviä muistojaan
- Kuuntelee muita
- Osallistuu aktiivisesti keskusteluun

Fasilitaattori

- Jakaa esineisiin liittyvää tietoa
- Ohjaa keskustelua ja tarvittaessa palauttaa aiheeseen
- Huolehtii, että kaikki tulevat kuulluksi ja jakaa tarvittaessa puheenvuoroja
- Kannustaa ja rohkaisee

Materiaalit ja esineet:

- Osallistujien tuomat esineet (esim. jäätelökone, vanha tupakka-aski) ja museon täydentävä esineistö (esim. jäätelöpaketit, muun merkkiset vanhat tupakka-askit)

TAI

- Museon omat ennakkoon päättämät esineet esim. tietyn teeman (kuten lapsuuden lelut, erä- ja kalastustarvikkeet) ympärillä
- Palautekysely

Huom!
Enintään
2–3
esineettä

Esineiden on hyvä olla kosketeltavissa. Jos kyseessä on jokin laite, miehiä usein kiinnostaa päästää kokeilemaan sen purkamista/ kasaamista/ tekniikkaa ylipäänsä. Kiinnostavaa on myös sama esine eri aikakausina: miten se on ajan kuluessa muuttunut.

Osallistujien omat esineet vai museon esineet?

Jos osallistujat tuovat omat esineet, muistopaja vaatii enemmän koordinoitua. Tunnin keskustelussa ei ehditä keskustella kuin enintään kolmesta esineestä, joten osallistujien on tiedettävä etukäteen, jos kaikkien esineitä ei oteta mukaan keskusteluun.

Toteutuksen kannalta helpompi tapa on käyttää museon omia esineitä. Markkinointiin tulee tällöin kiinnittää erityistä huomiota: mitkä esineet kiinnostavat ja mitä niistä kerrotaan etukäteen? Selkeä teema lienee tässäkin hyvä lähestymistapa.

Resurssit

Henkilöstö	Muistopajan fasilitaattori, jolla on museoasiantuntemusta ja ryhmänohjaustaitoja (Dokumentoija) (Tuki)henkilöstö suunnitteluun, markkinointiin ja toteutukseen
Aika*	Muistopaja 1,5–2 h Suunnittelu ja valmistelu ~6–8 h Markkinointi ja osallistujien tavoittaminen ~3–5 h Palaute ja dokumentointi ~1–4 h
Tila ja välineet	Esteetön tila, jossa istutaan yhden pöydän ympärillä. Osallistujien tulee voida nähdä toisensa ja esineet helposti. Hyvä valaistus ja mahdollisuus laittaa esineet sopivalla tavalla esille. Esineet voidaan myös esitellä ensin videotykin avulla kuvana. Mahdollista äänitystä varten nauhuri/puhelin, joka hyvä asettaa esim. keskelle pöytää.
Budjetti*	Toteutettavissa melko vaatimattomalla tai suuremmalla budjetilla valintojen mukaan: kahvitukset, mahdolliset esinehankinnat ja dokumentointivälineet. Työaika-arviolla henkilöstöbudjetti noin 220–400 €.

* Muistopajan työllistyvyys ja budjetti riippuu paljon valinnoista: kahvitukset voi olla vaatimattomampi ja esineet jo olemassa olevia. Koordinointityön tarve vähenee, jos käytetään museon omia esineitä ja markkinoinnissa päästään vähemmällä, jos löydetään sopiva yhteistyötaho, jonka kautta ryhmät löytyvät. Myös dokumentointitapa, fasilitaattorin kokemus ja se, kuinka paljon materiaaleja on jo valmiina, vaikuttaa.

Nostoja palautteesta

Erä/kalastusvälineitä
Tämä toimi kyllä hyvin
Vanhojen asioiden muistelu
Samat esineet voisivat olla uudempina ja vanhempana esillä, näkis mielen muuttunut
Palautui vanhat jätskimuistot
Eriaisia teemoja, miltä alalta muistelu olisi Urheilutarvikkeita vuosien varrelta
Esineiden käyttöhistoria ja muutos vuosikymmenien aikana
Keskustelu menneistä ajoista ja lapsuudesta
Sais olla muitakin esineitä Pienet käsityökalut
Värikäs keskustelu
Ennen näkemättömiä/kokemattomia asioita
Mielenkiintoiset keskustelut
Vanhoja koneita

Suosituksset ja vinkit:

- Ryhmäkoko hyvä pitää pienenä (~6 osallistujaa). Jos tarinoita tallennetaan samalla, ryhmäkoko voi olla vielä pienempi.
- Muistopajan keskusteluosuudelle kannattaa varata aikaa vähintään 1 h.
- Asettautuminen tulee miettiä tarkkaan ennen muistopajaa: yhden pöydän ääressä istuessa kaikilla on mahdollisuus osallistua tasapuolisesti.
- Työpajaa kannattaa kokeilla eri teemoilla (esim. lapsuus, kouluikä, työelämän esineet).
- Saavutettavuutta voi parantaa esittelemällä esineen ensin videotykin avulla kuvana, jolloin kaikki näkevät esineen samanaikaisesti ja sitä voidaan tarvittaessa suurentaa.
- Jos osallistujat eivät tunne tosiaan, ”lämmittelyyn” kuluu enemmän aikaa. Kahvitus alussa toimii jäänmurtajana ja luo osallistavaa tunnelmaa.
- Keskustelun tallentaminen ei välttämättä onnistu pelkän nauhurin avulla, joten on hyvä, jos dokumentointia tekee toinen henkilö fasilitaattorin lisäksi.
- Huomioi osallistujien erityistarpeet (mm. apuvälineet, mahdolliset muistiongelmat), jos mahdollista.

Luvat: Jos tarinoita esimerkiksi äänitetään, muista huomioida (kirjalliset) luvat keskustelujen tallentamiseen ja tallenteiden jatkokäyttöön.

Yhteistyötahot ja kohderyhmän tavoittaminen:

- Eläkeläisjärjestöt
- Ikääntyneiden asumispalvelut ja kotihoito
- Harrastusryhmät
- Miesryhmät
- Paikalliset Facebook-ryhmät

Liitteet ja materiaalit

- [Esimerkkilaskelma työvaiheista ja käytetystä ajasta](#)
- [Fasilitaattorin tukikysymykset](#)
- [Palautelomake](#)
- [Business Model Canvas](#)
- [Kuvia ja kokemuksia hankkeen nettisivulla \(englanniksi\)](#)

Liite 1

Esimerkkilaskelma työvaiheista ja käytetystä ajasta

Arvio muistopajan työajasta (yhteensä noin 11–20 tuntia)

Suunnittelu ja valmistelu (6–8 h):

- Konseptin ja rakenteen suunnittelu
- Esineiden valinta ja hankinta (museon tai osallistujien kautta)
- Esineisiin liittyvän tiedon keruu ja valmistelu
- Tilajärjestelyt ja materiaalien valmistelu (esim. palautelomakkeet)

Markkinointi ja osallistujien tavoittaminen (3–5 h):

- Markkinointimateriaalien suunnittelu ja toteutus (esim. kutsut, esitteet) ~2h
- Kohderyhmän kontaktointi ja ilmoittautumisten hallinta (~2–3 h)

Toteutus (2–3 h):

- Muistopajan pajan vetäminen (1–1,5 h)
- Kahvit ja palautteen keruu (0,5 h)
- Tilojen valmistelu ja purku (0,5 h)
- Mahdollinen dokumentointi (esim. äänitys, valokuvaus, muistiinpanot)

Palaute ja dokumentointi (1–4 h):

- Palautteiden läpikäynti ja yhteenveto
- Mahdolliset kehityskirjaukset
- Tallennettujen tarinoiden läpikäynti ja teemoittelu mahdollista jatkokäyttöä varten

Liite 2

Fasilitaattorin tukikysymykset

Vinkkejä fasilitaattorille:

- Ole läsnä, osoita kiinnostusta ja ymmärrystä, nyökyttele
- Osoita aktiivista kuuntelua toistamalla kertojan ilmaisuja tai sanoja, esim. ”kerroit äsken...”, ”kerrotko vielä tarkemmin...”
- Tue kaikkien osallistumista, myös hiljaisempien; annetaan kaikkien kertoa esineestä omaa tarinaa. Muistuta tarvittaessa päälle puhumisesta. Puheenvuoron voi siirtää enemmän tilaa vieviltä hiljaisemmille esimerkiksi osoittamalla suora kysymys sille, jolle puheenvuoro halutaan antaa: ”Mitä ajatuksia tämä esine sinussa herätti?”
- Kunnioita sitä, että tarinassa ei kerrota kaikkea. Kunnioita hiljaisia hetkiä.

Keskustelun virittäminen:

- Mitä tiedät tästä esineestä?
- Miltä ajalta esine on? (arvailuja ryhmän jäseniltä, jos ei tietoa)
- Mitä esineellä on tehty?
- Millaisia muistoja esine herättää sinussa, mitä muistoja esineeseen liittyy
 - mitä muistoja liittyy aikakauteen, jolta esine on
 - mitä muistoja liittyy esineen käyttäjään ja käyttötilanteeseen
 - miten yhdistät muistot lapsuuden perheeseen/äitiin/isään/sisaruksiin
 - liittykö esineeseen muistoja lapsuuden/nuoruuden leikeistä ja kokemuksista
 - liittykö esineeseen muistoja vuodenajoista
 - liittykö esineeseen makuun, tuoksuun, väreihin liittyviä muistoja
- Laajenna muistot esineestä itse asiaan; esimerkiksi jäätelökoneesta jäätelöön; klubiaskista tupakkaan; pyykkilaudasta pyykinpesuun liittyviin muistoihin
- Millaisiin tilanteisiin muisto liittyy? (Esimerkiksi aina saunan jälkeen saatiin jäätelöä veljen kanssa)
- Miten esine liittyy sinun elämääsi?
- Kuka esinettä on käyttänyt sinun muistoissasi, kenen työhön se on liittynyt?
- Oletko itse käyttänyt esinettä; miten?
- Miten esineellä tehty asia on muuttunut?
- Muista myös tarkentavat kysymykset, kuten:
 - Voitko kertoa lisää...
 - Muistatko vielä...
 - Voitko antaa esimerkin...

Liite 3

Palautelomake: Esineiden elämät – Miesten muistopaja

Päivämäärä _____

1. Yleisarvio

Minkälainen muistopaja oli mielestäsi kokonaisuutena?

ERITTÄIN
HUONO

HUONO

KOHTALAINEN

HYVÄ

ERITTÄIN
HYVÄ

Mikä oli muistopajassa parasta?

2. Muistopajan esineet

Olivatko valitut esineet mielestäsi kiinnostavia?

KYLLÄ

OSITTAIN

EI

Mitä muita esineitä ehdottaisit tällaiseen muistopajaan?

3. Keskusteluosuus

Pääsitkö mukaan keskusteluun?

KYLLÄ

OSITTAIN

EN

Oliko esineistä keskusteleminen sinulle mielekästä?

KYLLÄ

OSITTAIN

EI

4. Hyöty ja merkitys

Tuntuiko työpaja merkitykselliseltä tai toiko se iloa?

KYLLÄ

OSITTAIN

EI

Tuntuiko, että sinua kuunneltiin ja että tarinasi olivat arvokkaita ryhmässä?

KYLLÄ

OSITTAIN

EN

Haluaisitko osallistua vastaavaan tapahtumaan uudelleen?

KYLLÄ

EHKÄ

EN

5. Saavutettavuus

Kuulitko keskustelun riittävän hyvin?

KYLLÄ

OSITTAIN

EN

6. Kehitysehdotukset

Miten muistopajasta voisi tehdä paremman? Mitä muuttaisit tai lisäisit muistopajaan?

Kiitos palautteesta!

Liite 4

Business Model Canvas

